

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державного
департаменту ветеринарної
медицини
21.12.2004 N 142

ІНСТРУКЦІЯ
про заходи з профілактики та ліквідації
захворювання коней грипом

1. Загальні положення

1.1. Грип коней (заразний катар верхніх дихальних шляхів) - гостра висококонтагіозна хвороба, проявляється недовгочасною лихоманкою, пригніченням, кон'юктивітом, слъзотечею, катаром верхніх дихальних шляхів, сухим надривним, глибоким і болючим кашлем; хвороба супроводжується ларинготрахеїтом, бронхітом, у тяжких випадках пневмонією; збудником хвороби є вірус, що належить до родини міксовірусів типу А. Вірус грипу А коней належить до сімейства ортоміксовірусів роду інфлюенца. Віріони вміщують фрагментовану ДНК, покриті ліпопротеїновою оболонкою. Під електронним мікроскопом має вид округлих або нитковидних частинок діаметром 80-120 нм.

Вірус грипу стійкий в зовнішньому середовищі. Вірус, нанесений на скло, зберігає вірулентність до 9-11 діб, адсорбований на тваринному і дерев'яному вугіллі, - до 14-30 діб. Під дією ультрафіолетового світла гине через 5 хв. При контакті з малими концентраціями хлору в повітрі вірус інактивується за 30-60 хв. Гине через 3 хв. в 3%-ному фенолі, 1%-ній настояці йоду, 1%-ному купоросі.

Хвороба характеризується коротким (1-6 діб) інкубаційним періодом, швидким охопленням поголів'я коней. Джерелом збудника інфекції є хворі коні, які протягом 2 тижнів виділяють вірус під час кашлю. Факторами передання збудника можуть бути повітря, корми, вода, предмети догляду, самі тварини та люди. У зовнішнє середовище вірус грипу виділяється разом з найдрібнішими краплинами з дихальних шляхів. Попадаючи на слизову оболонку верхніх дихальних шляхів, вірус проникає в епітеліальні клітини. Розмноження вірусу приводить до відторгнення циліндричного епітелію й активного запалення. Інфекція поширюється на нижні відділи дихальних шляхів.

У первинних вогнищах хвороба швидко розповсюджується, охоплюючи все сприйнятливе поголів'я.

1.2. Діагноз грипу коней встановлюють на підставі епізоотологічних даних, клінічних ознак хвороби та результатів лабораторних досліджень.

Вірус грипу є основною причиною респіраторних захворювань коней. Частіше хвороба поширюється серед молодих дво-, трирічних бігових коней за умов скупчення у загальних приміщеннях, що погано вентилуються.

Клінічні ознаки - раптовий початок хвороби, висока контагіозність, швидке розповсюдження, короткий інкубаційний

період, типовий гострий, сухий, частий кашель, який посилюється під час руху, підвищення температури тіла (39,1 град. С - 41,7 град. С), слизово-гнійні виділення з носу, сонливість, анорексія, болючість, рідше збільшення підщелепних лімфовузлів. У холодну сиру погоду грип протікає важко.

Остаточний діагноз грипу ставлять при виділенні та ідентифікації вірусу грипу та обстеженні в реакції гальмування гемаглютинації парних зразків сироваток крові коней, відібраних через 10 і 21 день після появи клінічних ознак хвороби. Діагностичне значення має чотирикратне (або більше) підвищення титру, що гальмують гемаглютинацію антитіл, порівняно з пробою, одержаною в гострій формі хвороби.

2. Заходи щодо профілактики захворювання коней грипом

2.1. Для профілактики грипу коней проводять комплекс заходів, передбачених нормативними документами.

2.1.1. Увезення у благополучні господарства хворих та підозрілих на захворювання грипом коней категорично забороняється. Усіх новоприбулих тварин карантинують протягом 30 днів. У цей період їх щоденно клінічно оглядають та при підозрі на грип проводять лабораторні дослідження. Згідно з вимогами Санітарного кодексу наземних тварин Міжнародного Епізоотичного Бюро при імпорті коней від країни-експортера необхідно вимагати документи, передбачені міждержавними угодами, які підтверджують, що тварини виходять з країни, благополучної щодо грипу коней, або вони перед відправленням витримувались на чотиритижневому карантині, при цьому не мали клінічних ознак цієї хвороби і були вакциновані проти грипу максимум за вісім та мінімум за два тижні до відправлення.

2.1.2. З метою профілактики інфекції проводять щеплення коней інактивованою полівалентною вакциною проти грипу. При цьому щепленню підлягають:

- тварини, що належать кінним заводам, спортивним товариствам, приватним підприємствам та циркам;
- спортивні та плеєнні коні, що направляються за межі господарств.

При загрозі виникнення грипу все конепоголів'я незалежно від форм власності підлягає вакцинації.

Обов'язковій вакцинації проти грипу підлягають усі коні, учасники змагань, на іподромах, аукціонах, при відправленні за кордон.

2.1.3. При виникненні в коней респіраторного захворювання усіх хворих тварин та тварин, що перебувають з ними в одному приміщенні, ізолюють від іншого конепоголів'я господарства та здійснюють заходи для встановлення діагнозу.

3. Заходи щодо ліквідації захворювання

3.1. При встановленні діагнозу на грип коней районна державна адміністрація за поданням Головного державного інспектора ветеринарної медицини району оголошує господарство (кінний завод, іподром, конеферма, табун та ін.) або його частину неблагополучним, вводить карантинні обмеження і затверджує план заходів з ліквідації захворювання. При цьому забороняється увезення і вивезення коней з господарств і місць, не благополучних щодо грипу, а також вивезення кормів, сперми від коней,

забороняється переміщення та перегрупування тварин усередині господарств, забезпечуються ізоляція та лікування хворих; знешкодження вірусу в навколишньому середовищі методом очищення і дезінфекції конюшень, зброї, інвентарю.

3.2. Хворих та підозрілих на захворювання грипом коней (коні, які перебували в контакті з хворими тваринами) або з підвищеною температурою тіла звільняють від роботи на період 10-14 днів та ізолюють від решти поголів'я. За ними закріплюють окремий обслуговуючий персонал, інвентар та на період захворювання визначають окремого фахівця ветеринарної медицини (його звільняють від обслуговування інших тварин).

Хворих тварин піддають симптоматичному лікуванню (застосовують серцеві засоби, антибіотики, сульфораніламід). У теплу суху погоду допускається їх утримання на відкритому повітрі, ізольованому пасовищі.

3.3. Приміщення, де утримуються хворі та підозрілі на захворювання тварини, зброю, предмети догляду, підстилку знешаражують у відповідності до інструкції "Проведение ветеринарной дезинфекции объектов животноводства" (затверджена Головним управлінням ветеринарії Держагропрому СРСР 25 серпня 1988 року).

3.4. З трупів коней, що загинули від грипу, шкіру знімають та знешаражують протягом 12 годин у слабкому розчині вапняного молока (1 л свіжогашеного вапна на 20 л води). Трупи утилізують.

3.5. Клінічно здорових коней, а також підозрілих у зараженні грипом незалежно від форм власності вакцинують проти цієї хвороби вакцинами згідно з настановами з їх застосування.

3.6. Обмеження з неблагополучного господарства знімають через 15 днів після останнього випадку одужання хворих коней та проведення остаточних оздоровчих заходів.

Начальник управління забезпечення
протиепізоотичної роботи

О.М.Верхивовський